

Figura in ornament

Baročni kipar Johannes Komersteiner
in njegov krog

15. junij – 25. september 2016
Narodna galerija

Gradivo za novinarje

Figura in ornament

Baročni kipar Johannes Komersteiner in njegov krog

Narodna galerija že desetletja uspešno sodeluje s številnimi najpomembnejšimi evropskimi muzeji in galerijami. Med izjemna gostovanja sodi razstava del slovenskih impresionistov v Petit Palaisu v Parizu leta 2013, v Narodni galeriji pa smo gostili razstave, ki so ponujale vpogled v bogato evropsko dediščino, tudi italijanske, francoske in španske likovne umetnosti.

Z največjim muzejem na Hrvaškem, zagrebškim Muzejem za umetnost in obrt, je sodelovanje izmenjav različnih razstav ali posamičnih umetnin ter posredovanja informacij že desetletja odlično. Sad teh prizadevanj je tudi razstava, ki je povzetek pregledne razstave opusa Johannesa Komersteinerja in njegovega kroga, ki je bila v Zagrebu na ogled v prvi polovici tega leta. Izbrana dela, ki bodo v Narodni galeriji na ogled od sredine junija do konca septembra, predstavljajo pri nas skoraj neznano ime kiparja, ki se je s Tirolske preselil v Ljubljano in tu deloval med letoma 1673 in 1687.

Komersteiner je bil kipar in mizar. V Ljubljani je postavil kamnita vodnjaka Herkula in Neptuna, od česar sta ostali le naslovni figuri. Figura *Herkula* zdaj krasi vežo ljubljanske mestne hiše, figura *Neptuna* pa je del vodnjaka na stičišču Gosposke in Salendrove ulice v Ljubljani. Tradicionalno rezbarsko-kiparsko kulturo Kranjske, ki se je izražala predvsem v ustvarjanju zlatih oltarjev, je Komersteiner moderniziral z baročnimi novostmi, med katere sodijo nekateri dekorativni elementi in slogovno naprednejše oblikovanje figur.

Večino kiparsko-rezbarskega opusa pa je Johannes Komersteiner ustvaril na Hrvaškem.

V zagrebških pisnih virih se prvič pojavi leta 1676, ko se je v pogodbi za izdelavo kipa za zagrebški jezuitski kolegij lastnoročno podpisal in v nemščini pripisal, da je kipar iz Ljubljane. V kiparstvo severne Hrvaške je prinesel nekatere novosti, ki se kažejo v oblikovanju svetniških figur, v arhitekturi in ornamentiki oltarjev in pravzaprav pomenijo prodor baroka na to območje. Prevzemal je prestižna naročila, kakor so, denimo, oltarji za katedralo in jezuitsko cerkev sv. Katarine v Zagrebu.

V Ljubljani bo na ogled 36 del Johannesa Komersteinerja in mojstrov iz njegove delavnice. S temi deli se kipar Komersteiner, ki ga odslej ne bo več mogoče spregledati, suvereno uvršča na zemljevid umetnosti druge polovice 17. stoletja pri nas in na Hrvaškem.

Kompozicija združenih oltarjev Matere Božje in sv. Ladislava Ogrskega
Ljubljana – Zagreb, 1686–1688; Zagreb, 1688–1690
iz zagrebške katedrale
Muzej za umetnost in obrt, Zagreb

Oltarja Matere Božje in sv. Ladislava Ogrskega, narejena za kapeli stranskih ladij zagrebške katedrale, sta bila med veliko prenovo leta 1882 odstranjena. Gjuro Szabo (1875–1943), znani konservator in ravnatelj Muzeja za umetnost in obrt v obdobju med svetovnima vojnoma, je tedaj že precej uničena oltarja rešil in sestavil v celoto ter razstavil v muzejskem atriju.

Sv. Ladislav Ogrski in sv. Emerik vojvoda
Zagreb, 1688/89

Verjetno z nekdanjega oltarja sv. Emerika iz zagrebške katedrale, danes na glavnem oltarju v kapeli sv. Fabijana in Sebastijana, Vurot.

Škof
Zagreb, 1680–1690
provenienca neznana
Krajevni muzej Ozalj

Kip škofa je bil shranjen na podstrešju kapele v Mišincih (župnija Žakanje), zgrajene v 19. stoletju. Očitno je bil prenesen z nekega uničenega oltarja. Od leta 1994 je v krajevnem muzeju v Ozlju, vključen v stalno postavitve cerkvene umetnosti. Kip svetega škofa ima vse odlike Komersteinerjevega rokopisa in sodi med njegova najboljša dela.

Sv. Jurij

Zagreb, 1688/89

Verjetno z nekdanjega oltarja Matere Božje iz zagrebške katedrale, danes na glavnem oltarju v kapeli sv. Fabijana in Sebastijana, Vurot. Last: Nadškofija Zagreb

Pogodba o izdelavi oltarja sv. Emerika je bila sklenjena z Johannesom Komersteinerjem leta 1688. Oltar je stal v zagrebški katedrali do leta 1756, ko ga je nadomestil nov marmorni oltar, posvečen istemu svetniku. Komersteinerjev oltar je bil premeščen v kapelo sv. Fabijana in Sebastijana v Vurotu.

Figura Herkula
Fragment kamnitega kipa Herkula z
nekdanjega istoimenskega vodnjaka v
Ljubljani.
Figura je zdaj del vodnjaka v Mestni
hiši v Ljubljani.

Figura Neptuna
Fragment kamnitega kipa Neptuna z
nekdanjega istoimenskega vodnjaka v
Ljubljani.
Figura je zdaj del vodnjaka na stičišču
Gosposke in Salendrove ulice v
Ljubljani.

Figura in ornament

Baročni kipar Johannes Komersteiner in njegov krog

V sodelovanju z Muzejem za umetnost in obrt, Zagreb

Razstava Figura in ornament / Barok – Johannes Komersteiner in njegov krog je bila v Muzeju za umetnost in obrt postavljena v sodelovanju z Zagrebško nadškofijo in Hrvaškim restavratorskim zavodom.

Narodna galerija, 15. junij – 25. september 2016

Razstava

avtorica razstave Nela Tarbuk

kustosa razstave Jasmina Fučkan, Ferdinand Šerbelj

avtorja postavitve Sanja Bachrach Krištofić, Mario Krištofić

fotografski posnetki Mario Krištofić, Srećko Budek, Vedran Benović

konserviranje-restavriranje Jasminka Podgorski, Ksenija Pintar, Robert Brdarić, Anđelko Pedišić

Katalog

izdala in založila Narodna galerija, Ljubljana

zanjo Barbara Jaki

uredila Mateja Breščak, Ferdinand Šerbelj

predgovor Barbara Jaki, Miroslav Gašparović

avtorica besedila Nela Tarbuk

fotografski posnetki in obdelava Srećko Budek, Vedran Benović, Mario Krištofić

oblikovanje kataloga, spremljajočih tiskovin in priprava za tisk Sanja Bachrach Krištofić, Mario Krištofić

tisk Gorenjski tisk storitve d. o. o.

Razstavo so podprli Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Mestni urad za izobraževanje, kulturo in šport mesta Zagreb in Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške.

Dodatne informacije

Živa Rogelj, vodja odnosov z javnostmi

T: +386 (0)1 24 15 405 M: +386 (0)51 321 658

E: ziva_rogelj@ng-slo.si; info@ng-slo.si

Spremljajte nas

<http://www.ng-slo.si>

<http://www.facebook.com/ngslo>

<http://twitter.com/narodnagalerija>

<http://www.youtube.com/ngslo>